

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗ

Α'
 Η Φράγκοι ήγεμονες, οι οποίοι για πολλά χρόνια εκυβέρνησαν, μαζί με την άλλη Ελλάδα και τις Αθήνας, δεν ήταν ποτέ αγαπητοί στον Έλληνικό λαό, γιατί δεν μπόρεσαν ποτέ ν' αφομοιωθούν μ' αυτόν και να καταλάβουν την Έλληνική ψυχολογία. Γι' αυτό έστεξαν στη χώρα μας σαν ξένοι και ποτέ δεν κατορθώσαν να πάρουν το λαό με το μέρος των.
 Και η βαρειές όμως φορολογίες που επέβαλλαν, μεγάλωναν το μίσος του λαού εναντίον των. Δεν είναι λοιπόν υπερβολικό αν πούμε, ότι ο Έλληνικός λαός προτιμούσε τους Τούρκους από τους Φράγκους. Σ' αυτό δε συνέτεινε και το ζήτημα της θρησκείας. Γιατί οι Φράγκοι είχαν μαζί τους καθολικούς παπάδες, οι οποίοι μισούσαν τον Έλληνικό λαό και τον κλήρο ως έχθρους του Πάπα. Ο διωγμός λοιπόν της Ορθόδοξης Εκκλησίας, ή κατάργησις των ορθόδοξων επισκόπων σε πολλά μέρη και η εγκατάστασις επισκόπων καθολικών, ήταν άρετες άφορες γα' να γεννήσουν το μίσος των Έλλήνων εναντίον των Φράγκων. Ένω αντίθετος, οι ξέντοι Τούρκοι δεν επενέβαιναν στα της θρησκείας των κατακτηθέντων κ' άφιναν τον ορθόδοξο κλήρο ελεύθερο.

Αυτός είνε ο λόγος που, αργότερα, και οι Βενετοί ακόμα δεν ήταν αγαπητοί στα Έλληνικά μέρη που είχαν κατακτήσει, αλλά θεωρούντο χειρότεροι απ' τους Τούρκους. Συνήθως μάλιστα ο Έλληνικός λαός ένοιόταν με τους Τούρκους για να διώξη τους Φράγκους απ' τον τόπο του.

Η οικογένεια των Ατσαγιόλων, από τη Φλωρεντία, που κυβέρνησε τις Αθήνας από το 1402, δεν μπορεί να κατηγορηθή βέβαια, ότι δεν προστάτευσε την πόλι και τους κατοίκους της, ούτε ότι ήταν χειρότερη από τους άλλους Φράγκους, που εκυβέρνησαν τις διάφορες επαρχίες της Ελλάδος, έπειτα από την πρώτη κατάκτηση του Βυζαντινού κράτους από τους Φράγκους, κατά τις αρχές του δεκάτου τρίτου αιώνας. Αλλά κ' αυτοί είχαν το έλάττωμα, ότι ήσαν ξένοι προς τον Έλληνικό λαό στη γλώσσα και στην ψυχολογία του κ' ότι έμειναν στην Ελλάδα ως κατακτητάι. Οι τελευταίοι μάλιστα άρχοντες από την οικογένεια αυτή είχαν εκφυλισθεί.

Αλλά και καλοί αν ήσαν οι Ατσαγιόλοι, δεν θα μπορούσαν να μείνουν πολύν καιρό στην Αθήνα, έπειτα από την τραγική ήμερα, κατά την οποία ο Μωάμεθ Β' ο Κατακτητής μίηξε νικητής στην Κωνσταντινούπολι και συντρυψε για πάντα τη Βυζαντινή αυτοκρατορία. Ήταν μοιραίο πλέον, όλος ο Έλληνισμός να υποδουλωθή στους Τούρκους. Πρέπει όμως να παρατηρήσουμε σχετικώς, ότι αυτό δεν ήταν βλαβερό για την τύχη του Έλληνισμού. Γιατί αν έμειναν στον τόπο μας οι Φράγκοι και δεν κατεκτάτο ή Ελλάς από τους Τούρκους, μοιραίως ο Έλληνισμός θα είχε εκφραγασθεί από τον καθολικό κλήρο, θα είχε εξοντωθεί ή Ορθόδοξος Εκκλησία και έτσι θα εξαφανίζοντο όλα εκείνα τα ελατήρια που εκράτησαν ζωντανό το πατριωτικό αίσθημα των Έλλήνων, το οποίο έξοπισσε αργότερα στη μεγάλη Επανάστασι που μας έλευθέρωσε. Το ότι δηλαδή κατέκτησαν την Ελλάδα οι Τούρκοι κ' έδιωξαν τους Φράγκους με τους καθολικούς επισκόπους, παπάδες και καλογήρους τον, ήταν ένα ευτύχημα για τον έθνιομό μας. Σ' αυτό δεν μπορεί κανείς να έχη διαφορετική γνώμη.

Το τέλος της Φράγκικης κυριαρχίας στις Αθήνας συνδέεται με ένα δράμα, που θα μπορούσε να έμπνευση όποιονδήποτε μεγάλο τραγωδία.

Το 1451, πέθανε ο Νέριος Ατσαγιόλης Β', δούξ των Αθηνών. Μετά το θάνατο της πρώτης σύζυγου του, Μαρίας Μελοσινής, ο Νέριος είχε πάρει γυναίκα την κόρη του Νικολάου Τζωρτζη, Φράγκου μαρκισίου της Βοδονίτσας, όνομαζομένην Κιάρα. Από την ώρα αυτή

άρχοντοπούλα αλόχησε ένα παιδί, τον Φραγκίσκο, το όποιο διανέθανε ο πατέρας του ήταν άνηλιχο.

Η ώραία, αλλά έρωτομανής Κιάρα, ανέλαβε τότε την κυβέρνησι της χώρας ως δούκισσα και έπεισε την Τουρκική κυβέρνησι να την αναγνωρίσει.

Κατά την εποχή αυτή, έτυχε να ρηθί στις Αθήνας ένας νέος Βενετός άριστοκράτης, ο ώραίος Βαρθολομαίος Κονταρίνι, του οποίου ο πατέρας ήταν άλλοτε διοικητής του Ναυπλίου. Η δούκισσα, μόλις είδε τον ώραίο Βενετό, κυριεύτηκε από τρελλόν έρωτα γι' αυτόν και προσπάθησε με κάθε μέσον να τον κρατήσει σιά της. Του χάρισε τον έρωτά της, γίνεη ή σκλάβα των επιθυμιών του και στο τέλος του πρόσφερε το χέρι της και το θρόνο της.

Ο Κονταρίνι βέβαια δεν βρήκε άσχημη την πρότασι αυτή. Αλλά ύπηρχε σχετικώς ένα μεγάλο εμπόδιο. Και με λίγη του εκμυστηρεύθη στην αγαπημένη του δούκισσα, ότι είχε αφήσει στη Βενετία μιá νόμιμη γυναίκα. Έφ' όσον συνεπώς ή καθολική εκκλησία δεν παραδέχεται το διαζόγιο, δεν ήταν δυνατόν να γίνη άνδρας της νόμιμος, ούτε έπουμένιος να μείνη στις Αθήνας και ν' αναλάβη το κράτος.

Η τρωμερή όμως Κιάρα δεν απέλιπτοη από την αποκάληψι αυτή του λοιρευτού της και μέσα στη θηριώδη ψυχή της, που την έκανε ακόμα άγριώτερη το έρωτικό πάθος, συνέλαβε ένα τρωμακτικό σχέδιο.

— Δεν μπορεί μιá γυναίκα να καταστρέψη την ευτυχία μας και να γίνη εμπόδιο στη δόξα σου, ελτε στον Κονταρίνι Ένας θρόνος αξίζει περισσότερο από μιá γυναίκα! Φροντίσει λοιπόν να τη βγάλεις από τη μέση τη γυναίκα αυτή, φρόντισε να εξαφανίσεις το εμπόδιο αυτό της ευτυχίας μας!

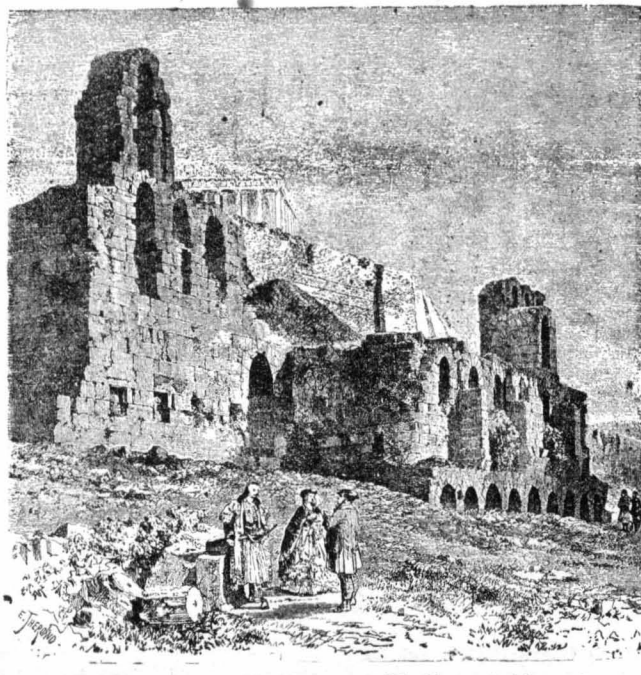
Ο Κονταρίνι δεν ήθελε περισσότερα λόγια. Μεθυσμένος από τον έρωτα της ώραίας Κιάρας και θαμνομένος από τη δόξα ενός θρόνου περιφαιμοί σαν των Αθηνών, έφυγε άμέσως για την πατρίδα του. Στο άρχοντιό του μέγαρο, τον περίμενε ή γυναίκα του άνεπιτη. Εκείνος έβαλε άμέσως σ' εφαρμογή έναν απ' τους πιο σνηθισμένους τρόπους δολοφονίας της εποχής εκείνης. Τη δηλητηρίασι.

Το δηλητήριο ήταν το εύκολότερο μέσον θανάτου κατά τον μεσαιώνα. Η Εύρωπη είδε σχετικώς αναρίθμητα δράματα δηλητηριάσεως διασημών προσώπων και αργότερα ο Κάισαρ Βοργίας μετεξερίζετο πάνω τα δηλητήρια μ' έξαιρετική μαεστρία για να βγάλη από μπρός του όσους τον εμπόδιζαν στον φιλόδοξο κ' ήγιοιστικό δρόμο του.

Έτσι κ' ο Κονταρίνι δηλητηρίασε την κακότυχη γυναίκα του, μέσα σε λίγες, μετά την άφιξι του στη Βενετία, ήμερες. Κατόιν μίηξε σ' ένα καράβι, το όποιο είχε έτοιμο, κ' έφυγε άμέσως για τις Αθήνας, όπου έτέλεσε τους γάμους του με την Κιάρα, τη σκληρή κ' απάνθρωπη έρωσινή του.

Αλλά το κακούρημα του νεαρού Βενετού δεν άρχισε να γίνη γνωστόν στην Αθήνα κ' οι Αθηναίοι αισθάνθησαν τρωμερό μίσος εναντίον του άνθρώπου που έγινε οικυμοκτόνος για να ήκανοποιήση τις φιλοδοξίες του. Έπ' πλέον ο Αθηναϊκός λαός φοβήθηκε μήπως το κακούρηγο αυτό ζευγάρι συμπληρώσει το απάνθρωπο έργο του, δολοφονήσας κ' ένα άλλο πρόσωπο που φερνε ευτύχημα στην ένοχη ευτυχία του. Φοβήθησαν δηλαδή οι Αθηναίοι μήπως ο Κονταρίνι κ' ή Κιάρα δολοφονήσουν και τον μικρό Φραγκίσκο, το παιδί που άφησε ο δούξ Νέριος διανέθανε και του όποιο τα δικαιώματα επί του θρόνου είχε αρπάξει ή Κιάρα, για να τα χάριση στον αγαπημένο της.

Οι δούκες των Αθηνών ήσαν την περίοδο αυτή φόρου όποτελείς στο Σουλτάνο, τον όποιο είχαν αναγνωρίσει ως κυρίαρχο, έπειτα από τους πολεμικούς θριάμβους του. Οι Αθηναίοι λοιπόν, βασιζόμενοι στα σχετικά δικαιώματα του Σουλτά-

Η Ακρόπολις και το θέατρο του Ηρώδου του Αττικού. (Έικόν ξένου περιηγητού).

ΠΡΟΣ ΕΒΛΕΠΗΝ ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΠΕΡΙΓΗΓΤΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΑΘΗΝΑ ΠΡΟ ΕΚΑΤΟ ΕΤΩΝ

(Από το ταξιδιωτικό βιβλίο του Γάλλου περιηγητού Σ. Μπευσόν)

Ἄττικὴ εἶν' ἕνας τόπος ἐξαιρετικῶς ἕξοδος. — γράφει ὁ Μπευσόν στὶς ταξιδιωτικὰς ἐντυπώσεις του. Τὸν χειμῶνα τὸν διαδέχεται σχεδὸν ἀμέσως τὸ καλοκαίρι καὶ ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες τοῦ Μαΐου τὸ χορτάρι τῶν ἀγρῶν κτρινίζει καὶ καίγεται κάτω ἀπὸ τὴν καυστικὴν ἀκτίνας τοῦ ἡλίου. Καμμιὰ γειτονικὴ πηγὴ δὲν τὸ δροσίζει, καμμιὰ ενεργητικὴ βροχὴ δὲν λέρπει γιὰ νὰ τοῦ ξαναδώσῃ ζωὴ. Ὁ Ἑλισσὸς καὶ ὁ Κηφισὸς καὶ τὸ ρεῦμα τῆς Καλλιῶρος δὲν ἔχουν οὔτε ἕνα δάκρυ νὰ χύσουν μέσα στὴν ἀπόγνωσι τῶν κάμπων, ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς ὀπίσους περγάνες, καὶ ἡ μόνη βλάστησι ποὺ μπορεῖ νὰ ξεκορμῆσῃ τὸ μάτι μέσα σ' αὐτὴ τὴν ξεραιὰ, εἶνε τὰ φυλλώματα τῶν ἀγογόνων τῆς ἐλιάς τῆς Ἀθηνᾶς.

Τὸ καλοκαίρι παρατείνεται μέχρι τοῦ Νοεμβρίου καὶ τὸ θερμομέτρο ἀνεβαίνει συχνὰ στοὺς 35 βαθμοὺς. Εἶνε ἀδύνατον στὴν Ἀθῆνα νὰ προφυλαχθῇ κανεὶς ἀπὸ τὴν τρομερὴ αὐτὴ ζέσθη. Οἱ δρόμοι δὲν ἔχουν καθόλου στοὺς καὶ τὰ σπίτια, κτισμένα κατὰ τὸν γερμανικὸ τρόπο, μὲ τοίχους ἐλαφροῦς καὶ μὲ πλῆθος παραθύρων, ἐλάχιστα προστατεύουν τοὺς ἐνοικοῦς τὸν ἀπὸ τὴν τρομερὴ ζέσθη. Ἐπίσης τὸ μέρος, στὸ ὁποῖο ἔκτισαν τὴ σύγχρονη Ἀθῆνα οἱ Γερμανοὶ ἀρχιτέκτονες, εἶνε τόσο κακὰ διαλεγμένο, ὥστε ἡ θαλασινὴ αἰθρα κόβεται πρὶν φτάσῃ σ' αὐτή. Ἄν ὅμως τὴν ἔκτισαν λίγο πὺλ ψηλά, στὸ μέρος στὸ ὁποῖο τείνει ν' ἀπλωθῇ τώρα (Κολωναί, ὑπορείαι Λυκαβητοῦ), ὄχι μόνον θάβλεπε τὴ θάλασσα, ἀλλὰ θ' ἀνάσαινε κιόλας τὸν ἀέρα τῆς. Γ' αὐτὸ, ἂν ἔβλει κανεὶς ν' ἀναπνεύσῃ λίγο κατὰ τὴ θερινὴ περιόδου, πρέπει νὰ βιασθῇ νὰ βγῇ ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀθῆνα.

Οἱ ἔξοχικοὶ δρόμοι, ἀπ' τοὺς ὁποῖους μπορεῖ νὰ περάσῃ ἕνα ἄμαξι, εἶνε ἐλάχιστα καὶ δὲν προχωροῦν πολὺ πέραν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐνὰς ὁδηγεῖ στὸν Πειραιᾶ, ἕνας ἄλλος στὰ χωριεὺς ἀποικιστὰς Μαροῦσι καὶ Κηφισιά, στοὺς πρόποδες τοῦ Πεντελικοῦ, καὶ ἕνας ἄλλος, ὁ ὁποῖος περνάει ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ μὴν τοῦ Δαφνίου, φτάνει ὡς τὴς Θήβες.

Πόσες φορές, τότε μόνος καὶ τότε συνοδευόμενος ἀπὸ μερικὸς φίλους, δὲν διέσχισα πρὸς ἕλες τὶς διευθύνσεις τὶς πεδιάδες καὶ τὰ βουνὰ τῆς Ἀττικῆς! Μὰ τὸ μέρος ποὺ ἐπισκεπτόμενοι συχνότερα στὶς καθημερινὲς ἐκδρομὰς μου, ἦταν ἡ μὴν τοῦ Δαφνίου, γιὰτὶ καὶ μένα ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἀπολαύσεων συγκεντρωνόντουσαν σ' αὐτή. Ὁ δρόμος ποὺ πάει ἐκεῖ εἶνε ὄμοιος, καὶ ἔτσι μπορεῖ νὰ καλλάζῃ κανεὶς ἀνετα. Συναντᾶς σὲ κάθε τὸν βῆμα ἕνα σπορὸ ἀνεμνήσῃς ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸν μεσσηνῶνα, καὶ τὸ πανόραμα τοῦ κόλπου τῆς Σαλαμίνος ἀπλώνεται μπροστά του... Ὅλα τέλος μὲ γοήτευαν στὸ σύντομο καὶ συχνὸ αὐτὸ προσκίνημα.

Ὁ ἄμαξιτὸς δρόμος ἀπὸ τὴν Ἀθῆνα στὸ Δαφνὶ καὶ στὴν Ἐλευσίνα, περνᾶει ἀπ' τὰ ἔρειπα ἐνὸς ὑδραγωγείου, στὸ ὁποῖο ἡ γυναικὲς τῶν Ἀθηνῶν πηγαίνουν καὶ πλένουν τ' ἀσπρόρουχα τους καὶ ἐπανακαυθάνουν, ὅπως στὸν καλὸ καιρὸ τῶν Ἀριστοφάνους, ὅλα τὰ κοινοσπολιὰ τῆς πόλεως. Ὁ σμηρινὸς βοτανικὸς κήπος, στὸν ὁποῖο, κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν, βρισκόταν ἡ κατοικία τοῦ βοεδοῦ, ἀπέχει δὲν βῆματα ἀπ' τὸν δρόμο αὐτὸ. Μὰ ὁ ἕξοτος ταξιδιωτὴς τὸν προσπερνᾶει γιὰ νὰ πάρῃ ἕνα μονοτάτι δεξιὰ πὺλ ὁδηγεῖ τὸν Κολωνῶν. Ὅταν ἔφτασα γιὰ πρῶτὴ φορὰ στὴ σκηνὴ αὐτὴ τῆς ὑπερόχου τραγωδίας

του, ἀπευθύνθησαν σ' αὐτὸν καὶ τοῦ ἐξέφρασαν τοὺς φόβους του γιὰ τὸ ἀνήλικο παιδί τὸ Νερίου, Ὁ Μωάμεθ, ὁ ὁποῖος αἰτία ζητοῦσε γιὰ ν' ἀνακατεθῇ στὰ πράγματα τῶν Ἀθηνῶν καὶ νὰ ἐπέμβῃ ἔτσι περισσότερο στὶς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος, ἐκάλεσε τὸν Κονταρίν νὰ τοῦ δώσῃ ἐξηγήσεις.

Ὁ κακοὺργος Βενετὸς τὸν ἐβεβαίωσε τότε ὅτι δὲν εἶχε σκοπὸ ν' ἀφαίρεσῃ τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιώματα τοῦ τέκνου τοῦ Νερίου καὶ ὅτι κατεῖχε τὴν ἐξουσία ὡς κληδὸν τὸν ὡς ποὺ νὰ ἐνηλικιωθῇ. Ἄλλ' ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ ἐγνώριζε καλὰ τὸν Κονταρίν, δὲν ἠούχασε μὲ τὴ διαβεβαίωσίν του αὐτὴ καὶ ἔκαμε νέα διαβήματα στὸ Σουλτάνο. Τότε ὁ τολμηρὸς Κονταρίν πήρε μαζί του τὸν ἀνήλικο Φραγκίσκο καὶ πῆγε στὴν Ἀδριανούπολι, τὴ πρωτεύουσα τότε τῆς Τουρκίας, γιὰ νὰ ἐξηγηθῇ μὰ καὶ καλῇ μὲ τὸν Σουλτάνο.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὸ Β' μέρος τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ σημειώματος.

τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ κάκου ἀναζητήσα ἐκεῖ ἐτις ροδοδάφνες, τὶς ἐλιές καὶ τ' ἄφωνα ἀμπέλια, καθὼς καὶ ἐτὰ πολυάρθρια ἀρόδρια ποὺ κάτω ἀπ' τὰ πυκνὰ φυλλώματα γάκουν ν' ἀντιγυροῦν τὰ μελωδικὰ τραγούδια τους, γιὰ τὰ ὁποῖα μιλεῖ ἡ Ἀντιγόνη στὸν πατέρα τῆς Οἰδίποδα. Τὸ τοπίο τοῦ Κολωνοῦ ἔχει ἀλλόθεσι φαίνεται πολὺ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ χορὸς τῶν Ἀθηνῶν ἔλεγε στὸν τραγικὸ βασιλεῖα τῶν Θηβῶν:

Ὡ ξένος, ἦρθες στὸ πῶ γοητευτικὸ μέρος τῆς Ἀττικῆς, στὸν Κολωνὸν τὸν ἔακουσμένο. Ἐδῶ, μέσ' στὰ πυκνόφυλλα δέντρα, πλήθος ἀρόδρια γεμίζουν τὸν ἀέρα μὲ τὰ παραπονετικὰ τραγούδια τους... Ἦρθες στὸ ἱερὸ δάσος ποὺ δὲν τὸ τροπάζουν ἡ ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, ὅπου δὲν νοιώθει κανεὶς τὴ φλογισμένη ἀνοὴ τῶν Ἀνέμων, ὅπου ὁ Βάνχος, πάντοτε πρόσχαρος, περπατᾶει συνοδευόμενος ἀπὸ τὶς νύμφες, τὶς θεῖες τὸν τροφούς... Ἐδῶ, μὰ αἰώνια δροσιὰ ἐπικρατεῖ πάντοτε... Ὁ Κηφισὸς κυλάει ἐκεῖ τὰ λαμπρὰ του νερά... Κι' οὔτε ὁ χορὸς τῶν Μουσῶν, οὔτε ἡ Ἀφροδίτη ἡ ἴδια περιφρονοῦν αὐτὸ τὸ μέρος...

Τὸ μέρος ὅσοπο αὐτὸ κάθε ἄλλο εἶνε σημεῖα παρὰ γοητευτικὸ. Βλέπει κανεὶς βέβαια στὸν Κολωνὸ μερικὰ ἀμπέλια, μὰ τὰ φυλλώματά τους εἶνε καμμένα ἀπὸ τὶς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου. Τὸ ἱερὸ δάσος ἐξαφανίστηκε μὲ τὰ νερά τοῦ Κηφισοῦ, ὁ ὁποῖος εἶνε σήμερα τόσο στεγνός, ὥστε ἡ λιγοστὴς ροδοδάφνης ποὺ ὑπάρχουν ἀκόμα στὶς ὄχθες του, ξεραίνονται μιὰ-μιὰ. Τὸ πλῆθος τῶν ἀρόδριων, γιὰ τὸ ὁποῖο μιλεῖ ὁ Σοφοκλῆς, ἔφυγε, ζητώντας ἄλλοποῦ λίγη σκία καὶ δροσιὰ. Μοναχὰ μερικὲς ἐλιές ἀπομένουν ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα, μὰ τὸ φυλλώματά τους εἶνε τόσο ξερὰ καὶ ξέθωρα, ὥστε οὔτε μποροῦν νὰ συγκριθοῦν μὲ τὶς λαμπρὲς ἐλιές τῆς Ἀσίας, τῆς Λακωνίας καὶ τῆς Νεαπόλεως...

Οἱ κήποι τῆς Ἀκαδημίας, στοὺς ὁποῖους ὁ βίος Πλάτων ἐδίδασκε τόσο ποιητικὰ τὴν φιλοσοφίαν του, βρισκόντουσαν στὶς δυὸ ὄχθες τοῦ Κηφισοῦ καὶ ἀπλωνόντουσαν ἀπὸ τὸν Κολωνὸ ὡς τὴν Ἴερα Ὀδὸ, ἐπάνω σὲ λοφίσκους ἐλαφρὰ κλιματιστοῦς, ἀπ' τοὺς ὁποῖους βλέπει κανεὶς ὅλο τὸν φαληρικὸ ὄμο. Μὰ οἱ κήποι τῆς Ἀκαδημίας ἐξαφανίστηκαν μὲ τὸ νερὸ τοῦ Κηφισοῦ ποὺ τοὺς πότισε, καὶ ἡ μόνη βλάστησι ποὺ ἀπομένει ἐκεῖ εἶνε λιγοστὸ ἀθλοὶ θάμνος.

Ἀπ' τὸν Κολωνὸ, διασχίζοντας κανεὶς μερικὲς ἐλιές, ποὺ ἐδῶ τὶς λένε μεγαλοπρεπὲς «ἐλαιῶνα», ξαναγυρίζει στὸ δρόμο τοῦ Δαφνιοῦ. Σὲ ὅλη τὴν Ἴερα Ὀδὸ, ἡ δυὸ πλευρὲς τοῦ δρόμου στολίζονταν ἄλλοτε μὲ βηρσεντικὰ μνημεῖα καὶ μὲ τάφους, τὸν ὁποῖον βλέπει κανεὶς μερικὰ ἔρειπα, σκορπισμένα στοὺς ἀγρούς. Μέσα στὴν ἐρείπια αὐτὰ ξεχωρίζουν μερικὲς πέτρες, ποὺ ἦσαν ἄλλοτε ἕνα μεγαλοπρεπὲς μνημεῖο, τὸ ὁποῖο εἶχε στηθῆ πρὸς τιμὴν μιᾶς εταίρας ἀπὸ τὸν φίλο τῆς Ἀρπαλο, θησαυροφυλάκα τῆς στρατιᾶς τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἰδὸν τὴ γράφει σχετικῶς ὁ Παισαίνος στὰ «Ἀττικὰς τὸν: *Στὸ δρόμο τῆς Ἐλευσίως πρὸς τὰς Ἀθῆνας, ὑπάρχουν πολλοὶ τάφοι, ἀπ' τοὺς ὁποῖους ξεχωρίζουν δυὸ γιὰ τὸ μέγαλό τους καὶ τὴν ὡμορφίαν τους. Ὁ ἕνας ἀνηγέρθη πρὸς τιμὴν κάποιου Ροδίου, ἐγκατεστημένον ἐπὶ τῆς Ἀθῆνας. Ὁ ἄλλος στηθῆκε ἀπὸ τὸν Μακεδόνα Ἀρπαλο, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ κατεχράσθη ἕνα μέρος τῶν θησαυρῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, λιποτάκτησε καὶ κατέφυγε ἐπὶ τῆς Ἀθῆνας. Οἱ Ἀθηναῖοι, στοὺς ὁποῖους παραδόθηκε, τὸν συνέλασαν. Μὰ αὐτὸς τοὺς διέφθειρε μὲ τὰ χεῖματά του καὶ τὸν ἄφρασαν ἐλεύθερο. Τότε ὁ Ἀρπαλος παντρεύτηκε τὴν Πυθιοκίαν, ἑταῖρα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κορίνθου. Ἦταν δὲ τόσο τρελλὰ ἐρωτευμένος μαζί της, ὥστε, ὅταν τοῦ τὴν ἄρπαξε ὁ θάνατος, τῆς ἔστησε ἕνα μνημεῖο, ὁμοῖο τὸ ὁποῖον δὲν ὑπῆρχε σ' ὅλοκληρὴ τὴν Ἑλλάδα».*

Ὁ καλπασμὸς εἶν' εἰκόλος στὸν ὄμοιο αὐτὸ δρόμο τῆς Ἐλευσίως, καὶ ἐφόσον δὲν συναντᾶ κανεὶς καρβάνια ἀπὸ καμῆλες φορτωμένες ἐμπορεύματα, ἡ ὁποῖες προκαλοῦν μεγάλο τρόμο στ' ἄλλα, φτάνει σὲ μερικὲς στιγμὲς στὸ Δαφνὶ, ποὺ καὶ τ' ὄνομα τὸν ἀκόμα θυμίζει πὼς ἦταν ἕνα μέρος ἀριστερὰ στὸν Ἀτόλλωνα. Ἡ κοίτη τοῦ ξεροπόταμου ποὺ βρισκεται ἀριστερὰ στὸ δρόμο, εἶνε γεματὴ ἀπὸ ροδοδάφνες, καὶ ἕνα πηγάδι ὑπάρχει ἐκεῖ κοντὰ. Στὸν καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας ἕνα τεράστιο καὶ φημιστὸ δέντρο οἰάζεσθε αὐτὸ τὸ πηγάδι. Ἦ δροσιὰ τοῦ φυλλώματός του τραβῶσε στὸν ἴσκιον τοὺς Τούρκους, ὁ ὁποῖοι κάτωθεν ἐκεῖ τὸν ἀγάλλε τους, βυθισμένοι σὲ μακαριότητα. Μὰ ἐπειδὴ, ὅταν συνεχίζονταν ἀπ' τὴ μακαριότητά τους αὐτὴ, κάποιος κακὸ σχεδίαζαν πάντοτε κατὰ τῆς γειτονικῆς μνητῆς, οἱ μοναχοὶ ἔκοπαν τὸ αἰωνόδοιο αὐτὸ δέντρο, θυσιάζοντάς το στὴν ἀσφάλειά τους.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ